

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри
(підпис)

– Лоханова Н.О.
(прізвище та ініціали)

« »

2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік та контроль руху товарів в оптово-роздрібній аптечній мережі
(на прикладі ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»)»

Виконавець

студентка ЦЗФН групи 42

Гайдаржи Катерина Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

– к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер Ігор Леонідович

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2018

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТОВАРІВ В ОПТОВО- РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ.....	6
1.1 Організація бухгалтерського обліку в торгівлі.....	6
1.2 Формування цін на товари та контроль за їх дотриманням.....	13
1.3 Методи оцінки вибуття товарів.....	18
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РУХУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ НА ПРИКЛАДІ АПТЕЧНОЇ МЕРЕЖІ.....	23
2.1 Загально-економічна характеристика підприємства ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»	23
2.2 Документальне оформлення та облік надходження товарів на склад	28
2.3 Особливості обліку реалізації товарів оптовим покупцям.....	37
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОБЛІКУ У ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ КОМПАНІЇ «АННУШКА, ХЕЛС КЕА»..	47
3.1 Внутрішній контроль обліку руху товарних запасів.....	47
3.2 Аналіз складу, структури та ефективності використання товарних запасів.....	51
3.3 Шляхи удосконалення обліку руху товарів та здійснення контролю за ними.....	59
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність теми. Фармацевтична галузь України включає в себе виробництво лікарських засобів і виробів медичного призначення, оптову і роздрібну торгівлю, спеціалізоване зберігання і розподіл (дистрибуцію) за допомогою налагодженої збутової мережі (аптеки, аптечні пункти тощо). Фармацевтична галузь виступає як особливий сегмент ринку, оскільки визначає національну та оборонну безпеку країни.

Вже на протязі багатьох років фармацевтичний бізнес в Україні займає вагоме місце і вважається швидкозростаючим та високоприбутковим, саме тому з кожним роком кількість підприємств в даній галузі збільшується.

Актуальність цієї теми полягає в тому, що торговельна діяльність передбачає отримання прибутку, який залежить від асортименту товарів, при продажу яких формується дохід. Лише за допомогою створення та функціонування форм і методів бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю руху товарів може бути досягнуте ефективне управління товарними ресурсами.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності завжди мав свої особливості порівняно з обліком інших видів діяльності. Сьогодні всі господарські операції торговельного підприємства - від купівлі товару до визначення фінансового результату - зазнали змін при відображенні в бухгалтерському обліку.

Теоретичні та практичні аспекти організації обліку в торгівлі розглядалися в роботах багатьох вчених, таких, як: Захожай В.Б., Орлова В.К., Савич В. І., Костецька Л.А.

Мета і завдання дослідження. Метою написання дипломної роботи є розкриття через методологічні, практичні та наукові знання сутність та контроль обліку руху товарів в оптово-роздрібній аптечній мережі.

Основні завдання при дослідженні обліку руху товарів в аптечній мережі полягають в наступному:

- розглянути організацію бухгалтерського обліку в торгівлі;

- дослідити формування цін на товари та контроль за їх дотриманням;
- вивчити основні методи оцінки вибуття товарів;
- ознайомитись із загальною економічною характеристикою ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- охарактеризувати документальне оформлення та облік надходження і вибуття товарів;
- провести внутрішній контроль обліку руху товарних запасів;
- оцінити стан, структуру та ефективність використання товарних запасів на підприємстві;
- запропонувати шляхи удосконалення обліку руху товарів та здійснення контролю за ними.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процеси обліку, контролю та економічного аналізу стану, руху та ефективності використання товарів на підприємстві.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є методичні аспекти обліку та контролю товарів в оптово-роздрібній торгівлі та їх практичне застосування в процесі діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

Методи дослідження. У дипломній роботі використовувались такі методи дослідження як фінансовий аналіз - для дослідження фінансових показників діяльності аптечної мережі; синтез - для узагальнення різних аспектів обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей; економіко-математичне моделювання - для забезпечення дослідження науковими матеріалами; абстрагування - для формування власних висновків на основі аналізу і синтезу; конкретизація - для обґрунтування змісту форм облікового забезпечення; дослідження документів та реєстрів обліку за формою і змістом - для виявлення їхньої відповідності вимогам чинного законодавства України; статистичні і аналітичні розрахунки; порівняння - для зіставлення даних у динаміці; групування - для визначення залежності показників одне від одного; графічний - для наочного відображення результатів дослідження.

Інформаційна база дослідження складається з законодавчих та нормативно-правових документів України, Положення стандартів бухгалтерського обліку, праць вітчизняних і закордонних вчених з питань обліку, аудиту, контролю, аналізу стану, руху та ефективності використання товарів в оптово-роздрібній торгівлі, навчальних посібників, матеріали з наукових конференцій і досліджень, а також з ресурсів мережі Інтернет.

Інформацію для практичної частини дослідження було отримано безпосередньо на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа», зокрема використовувались розпорядчі документи підприємства, накази керівництва, первинні документи, форми статистичної, фінансової та податкової звітності тощо.

Дипломна робота містить три розділи, де відображаються теоретичні основи обліку товарно-матеріальних цінностей, практичне відображення операцій з обліку та контролю їх стану, руху та ефективності використання, а також висновки і пропозиції, список використаних літературних джерел і додатки.

Публікація та апробація результатів дослідження. Результати дослідження впроваджено в господарську практику ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа».

За матеріалами дослідження підготовлено до публікації наукову статтю «Шляхи удосконалення обліку товарних запасів в аптечних мережах».

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю було встановлено, що облік руху товарних запасів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться відповідно до законодавчої бази України, але має певні проблеми шляхи вирішення яких були запропоновані мною та сподіваюсь будуть використані на користь , як у фінансовому стані так і організаційному.

У випускній роботі були досліджені наступні питання:

- організацію бухгалтерського обліку в торгівлі;
- формування цін на товари та контроль за їх дотриманням;
- методи оцінки вибуття товарів;
- економічну характеристику підприємства ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа»;
- документальне оформлення та облік надходження товарів на склад;
- особливості обліку реалізації товарів оптовим покупцям;
- внутрішній контроль обліку руху товарних запасів;
- аналіз складу, структури та ефективності використання товарних запасів;
- шляхи удосконалення обліку руху товарів.

Вже на протязі багатьох років фармацевтичний бізнес в Україні займає вагоме місце і вважається швидкозростаючим та високоприбутковим, саме тому з кожним роком кількість підприємств в даній галузі збільшується.

Бухгалтерський облік і звітність в торгівлі здійснюються з дотриманням принципів, визначених Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» .

Облік товарів і тари в торговельних підприємствах України ведеться на рахунку 28 «Товари». На цьому рахунку ведеться облік руху товарно-матеріальних цінностей, придбаних для продажу без переробки, й одержання нового продукту за первісною вартістю, або за цінами реалізації. За дебетом рахунка відображається збільшення вартості придбаних (отриманих) товарів, за кредитом - зменшення вартості реалізованих (вибулих) товарів.

Об'єктом дослідження даної дипломної роботи було обрано діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Аннушка, Хелс Кеа», яке було створено 24 лютого 2010 року.

Основний вид економічної діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» - це оптова торгівля фармацевтичними товарами. Другорядний вид економічної діяльності аптечної мережі - це роздрібна торгівля фармацевтичними товарами, товарів медичного призначення та інше. Також підприємство займається випуском власної газети, яка транслює наукові статті, рекламу лікарських засобів, акції та знижки, а також різноманітні конкурси з приємними подарунками.

Для законного провадження своєї діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» отримало Ліцензію від Державної служби України лікарських засобів Серія АВ № 598414 від 16.04.2010 р. .

Бухгалтерський облік на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», Планом рахунків, Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку.

Облік товарів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» ведеться згідно з П(С)БО 9 «Запаси». Запаси (продаж, інше вибуття) їх оцінку здійснюють за методом середньозваженої собівартості.

Документальному оформленню товарних операцій на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» передують укладання договорів. У процесі відвантажування фармацевтичних товарів постачальник виписує супровідні документи, а також сертифікати якості на всі лікарські засоби.

До основних постачальників аптечної мережі «Аннушка, Хелс Кеа» належать: ТОВ «Бадм», ТОВ «Оптіма ЛТД», ТОВ «Вента».

При прийнятті товару матеріально-відповідальна особа повинна провести огляд товару на кількісні та якісні зміни, а також провізор повинен здійснити перевірку правильного дотримання температурного режиму зі сторони постачальника та перевізника. Після цього на накладній провізор ставить штамп «Дозволено до реалізації» або «Не дозволено до реалізації».

На ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» внесенням даних про рух товарних запасів у мережі, тобто оприбуткування, внутрішнє переміщення та відпуск товарів зі складу здійснюють оператори в программі 1С:Бухгалтерія 8.3.

При оподаткуванні товару виникають певні проблеми, оскільки багато постачальників надають накладні, окрім печатного вигляду, в електронному, тому программа автоматично зтягує їх. При цьому в номенлатурі товару відбуваються деякі неточності, тому що кожен постачальник по різному може трактувати назву та дози препаратів, программа їх не розпізнає та створює нові картки. Для вирішення цієї проблеми, я пропоную придбати програмне забезпечення у ТОВ «Проксіма», яка надає спеціальний довідник з правильними назвами лікарських засобів, товарів медичного призначення, мед.текстилю, мед.техніки, виробників цих товарів, серії і т.д., в результаті кожному присвоюється так званий «код Маріона», який допоможе уникнути створення однакових карток товарів.

Оскільки ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» займається реалізацією товарів зі складу, підприємство має оптовий склад за адресою м. Одеса, Малиновський р-н, вул. Просьолочна 10/2, який відповідає всім вимогам зберігання лікарських засобів та товарів медичного призначення, а також витримується температурний режим для них у встановлених нормах.

Документальне оформлення відпуску товарів покупцю починається з оформлення накладної на відпуск товарів для реалізації та рахунка-фактури, а також товарно-транспортної накладної та податкової накладної. При продажу товарів покупцю, доставка їх може здійснюватися транспортом оптового підприємства, транспортом покупця або транспортно-експедиційного підприємства.

Повинна бути забезпечена можливість відстеження руху кожної серії лікарського засобу. Також повинна діяти система, що забезпечує оборотність складського запасу; правильність роботи цієї системи необхідно регулярно перевіряти. Лікарські засоби, термін придатності яких скінчився, не можна ні

продавати, ні постачати; їх необхідно зберігати окремо від придатного до реалізації запасу до утилізації або знищення.

Однією з проблем на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» було правильне оформлення первинних документів. Щоб уникнути помилок і порушень при зборі та реєстрації оперативних фактів про виробничі запаси, що підлягають обліку, доцільно розробити детальні інструкції конкретним виконавцям (у вигляді посадових інструкцій, виписок з графіків документообігу) про порядок і терміни реєстрації даних, а також використовувати систему заохочень і покарань за виконання своїх обов'язків виконавцями.

Внутрішній контроль за рухом товарних запасів здійснюється завдяки проведенню інвентаризації на оптовому складі та на роздрібних точках.

Для проведення інвентаризації на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» на підставі наказу керівника створюється інвентаризаційна комісія. У ході інвентаризації здійснюється звірка фактичної наявності матеріальних цінностей з даними бухгалтерського обліку та складається інвентаризаційний опис. Перед початком проведення інвентаризації на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» матеріально-відповідальні особи складають товарний звіт, який засвідчує що на момент проведення перевірки всі товарно-матеріальні цінності оприбутковано, а ті які реалізовано проведенні через касу.

Сума виявлених під час інвентаризації надлишків запасів підлягає віднесенню на фінансові результати діяльності ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» з попереднім включенням до складу доходів звітного періоду.

Нестачі, виявлені в ході інвентаризації, відображаються в бухгалтерському обліку відповідно до п.27 П(С)БО 9 «Запаси». Відповідно до цього пункту вартість повністю втрачених (зіпсованих або відсутніх) запасів списується на витрати звітного періоду. При цьому суми виявлених нестач і втрат від псування цінностей до прийняття рішень за конкретними винними особами відображаються в позабалансовому обліку.

Однією із складових загальної ефективності підприємства є ефективне управління товарними запасами. Склад та структура запасів обумовлюють

можливості підприємства з організації торгово- технологічного процесу, здійснення певної цінової, асортиментної політики. Ефективність використання запасів впливає на стан та динаміку активів підприємства, їх оборотність і рентабельність, а структура джерел та умови фінансування запасів - на рівень фінансової стійкості підприємства.

На ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» номенклатурна база складає більше 36 000 найменувань лікарських засобів, товарів медичного призначення, бадів, медичних текстилю та техніки, а також інших товарів. Звертаю увагу, що номенклатурна база досліджуваного підприємства не поділена на певні категорії, групи чи підгрупи, що ускладнює роботу як адміністративного персоналу, так і робітників аптек. Пропоную використовувати програму «Маріон» , яка дасть змогу ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» розділити всю номенклатурну базу на фармацевтичні групи та підгрупи, що дозволить більш швидше проводити інвентаризації та більш доцільно отримувати інформацію щодо залишків товарних запасів.

Провівши аналіз товарних запасів на ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа», необхідно зазначити , що аптечні склади перенасичені неліквідними товарами. Для вирішення цієї проблеми пропоную створення спеціального програмного продукту або можливо купівлю вже створеного та впровадження його у систему обліку підприємства. Суть такої програми полягає в аналітичній обробці даних щодо товарних запасів на певній торговій точці , швидкість обертання цих товарів, а також можливість визначення на яку іншу точку аптечної мережі можливо перемістити неліквідний товар , де останній зможе в найближчий час реалізуватися. Така програма дозволить зменшити неліквідні товарні запаси підприємства , більш раціонально підійти до реалізації таких товарів , а також зберегти кошти підприємства.

Я вважаю, що ТОВ «Аннушка, Хелс Кеа» має значний потенціал задля підвищення рентабельності і прибутковості, що дасть змогу показати себе , як перспективну та незалежну фірму на вітчизняному фармацевтичному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. - К. : ЦУЛ, 2015. - 570 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку. Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. -3-є вид., доп. і перероб. - Житомир : ПП «Рута», 2002. -592 с.
3. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік, Житомир: ПП «Рута», 2014. - 912 с.
4. Бухгалтерський облік в торгівлі та ресторанному господарстві : навч. посіб. / Г. В. Блакита, І. О. Гладій, О. М. Дзюба, О. Т. Бровко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. торг.-екон. ун-т, Вінниц. торг.-екон. ін-т. - Київ: Центр учбової літератури, 2014. - 286 с.
5. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підруч. для Б94 студ. вищ. навч. закл. / В. Б. Захожай, М. Ф. Базась, М. М. Матюха, В. М. Базась; За ред. В. Б. Захожая, М. Ф. Ба-зася. - К.: МАУП, 2005. - 968 с.: іл. - Бібліогр.: с. 639-644.
6. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: На-вчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільї-на та ін. - К.: Центр учбової літератури, 2010. - 536 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік: Ф.Ф.Бутинця - 8-ме вид., доп. і перероб.- Житомир: ПП «Рута»,2009 -912с;
8. Вігуржинська С.Ю. Економіка підприємства / Конспект лекцій. - Одеса, 2004. - 256 с.
9. Вороніна В. Л. Шляхи вдосконалення обліку готової продукції [Електронний ресурс] / В. Л. Вороніна. - 2013. - Режим доступу до ресур-су: <http://dspace.uccu.org.ua>.
10. Голов С. Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік за міжна-родними стандартами. - К.: Лібра, 2009. - 840с
11. Горицкая Н.Г. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность в Украине с 2011 года. - К.: Либідь, 2013. - 567 с.

12. Господарський кодекс / Електрон. ресурс. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
13. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 2. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавничий центр «Академія», 2014. - 864 с
14. Завадський Й.С. Економічний словник, Київ: «Кондор», 2013.
15. Закон України «Про ціни та ціноутворення» .
16. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996 від 16.07.1999р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> - Назва з екрану.
17. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991р. № 1023-XII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1023-12> - Назва з екрану.
18. Захожай В.Б. Бухгалтерський облік у галузях економіки: підручник / В.Б. Захожай, М.Ф. Базась, М.М. Матюха та ін. - К.: МАУП, 2014. - 968 с.
19. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу / В.М. Івахненко. - К.: Знання прес, 2015. - 208с.
20. Зверяков М. І. Перспективи формування нової якості зростання // Фінанси України. – 2007. – № 9. – С. 59–74.
21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>. - Назва з екрану.
22. Левченко Н.М. Удосконалення обліку медикаментів та лікарських засобів в закладах охорони здоров'я / Н.М. Левченко, С.В.Головань // Інноваційна економіка. - 2015
23. Лень В. С. Фінансовий облік: навч. посіб. - К. ВЦ «Академія», 2011. - 608с.
24. Лишиленко О. В. Теорія бухгалтерського обліку: Навч. Посіб-ник. - К.: «ЦУЛ», 2008. - 219 с.
25. Маслянніков О.Ю. Ефективність формування та використання товарних ресурсів // Економіка України. - 2014, - №3. - С.32-39
26. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука» // № 12 (22), 2 т., 2016.

27. Ніколашин А.О. Характеристика сучасних комп'ютерних форм обліку: Збірник наукових праць Подільського держ. аграр.-техн. ун-ту / Ніколашин А.О. За ред. проф. М.І.Бахмата. - Кам'янець-Подільський, 2017. - № 14. - Т. 2. - С. 240-243
28. Облік на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства: Навч. посіб. / Л.В.Нападовська, А.В.Алексєєва, О.А.Бакурова, О.Г. Вере-нич, Н.І.Морозова, А.П.Шаповалова, В.М.Горностаєва; за заг. ред. Л.В.Нападовської. - К.: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2010. - 378 с.
29. Облік у галузях виробництва і послуг: навч. посібн. / Ю.Д. Малярєвський, М.С. Горяєва, Н.С. Пасенко та ін. - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2016. - 616 с.
30. Орлова В.К. Особливості обліку торгівлі / В.К. Орлова, В. І. Савич, Л.А. Костецька [Електронний ресурс]. - Режим доступу.
30. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (із змінами і доповненнями) / Електрон. ресурс. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
31. Положення (стандарт) Бухгалтерського обліку 9 «Запаси» Наказ міністерства фінансів України № 246 від 20.10.99р: [Електронний ресурс]. - Режим доступу до докум.: <http://www.zakon.gov.ua>.
32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>.
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.11.2016 року № 862 «Про державне регулювання цін на лікарські засоби».
34. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція станом на 01.11.2014) - режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318; зі змінами та доп. від 09.08.2013 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> - Назва з екрану.
36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246; зі змінами та доп. 5.

- [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99> - Назва з екрану.
37. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
 38. Правила торгівлі лікарськими засобами в аптеках. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1570-2004-%D0%BF>
 39. Пушкар М. С. Фінансовий облік / М. С. Пушкар. - Тернопіль: Карт-бланш, 2012. - 628 с.
 40. Савицька Г.В. Економічний аналіз / Г.В. Савицька. - М.: Нове знання, 2013.- 640 с.
 41. Сопко В., Завгородний В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу. - К.: КНЕУ, 2010. - 453 с.
 42. Столярчук Г. Методика аналізу показників ефективності реалізації товарних запасів на підприємствах роздрібної торгівлі // Наукові записки. - 2016. -№15. - С. 83-87
 43. Талах Т.А. Використання прийомів перспективного аналізу при оцінці рівня ефективності використання ресурсного потенціалу в умовах зміни кон'юнктури ринку // Бухгалтерський облік. - 2004. - №11. - С. 99-103с.
 44. Терещук С.І. Система бухгалтерського обліку в аптеках. Навчальний посібник. / Терещук С.І., Новикевич А.М., Чухрай І.Л. // Вінниця: Нова книга. - 2013.
 45. Терещук С.І., Новикевич А.М., Чухрай І.Л. Система бухгалтерського обліку в аптеках: Навчальний посібник - Вінниця: Нова книга, 2003.-с.26.
 46. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко. - 6-те вид., доповн. і переробл. - К.: Алерта, 2013. - 982 с.
 47. Фінансовий облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. - 4-те вид., переробл. і доповн. - К. : Знання, 2016. - 647 с.
 48. Фінансовий облік: підручник / Я.Д. Крупка, З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк, [та ін.]. - 4-те вид., доповн. та переробл. - К.: Кондор, 2015. - 551с.